

הרב שאול ישראלי (זצ"ל) הרב יואל פרידמן

הכלאה גנטית של מינים שונים – שו"ת!

בס"ד, יום שני י"ב טבת תשנ"ג

לכבוד, מרן הרה"ג שאול ישראלי שליט"א,

השלום והברכה!

ברצוני לשאול את כת"ר שתי שאלות למעשה בהל' כלאי אילן שאני מתלבט בהן, ואבקש מכת"ר להכריע בהם.

א. ...

ב. כיום מקובל להכליא מינים שונים של פירות. הכלאה היא פעולה של רביה מינית בצמחים. עושים פעולה של ההאבקה, דהיינו: לוקחים תאים זכריים של מין אחד ומאביקים אותם על התאים הנקביים של המין השני, כאשר התוצר (אם זה מצליח) הוא פרי ביניים.

כת"ר כתב (ארץ חמדה הל' כלאים ספר ב חלק ב סי' ג) שעיקר איסור ההרכבה הוא כאשר שני רוכבים ממינים שונים נשארים, כי ע"י כך ישנה אפשרות של הפריה הדדית. אך אפשר לומר שאמנם האיסור הוא בכה"ג שיש אפשרות להפריה הדדית, אך בתנאי שעושה פעולה של חיבור של יחור לכנה, ולא ההכלאה לבד.

גם בדברי החת"ס² רואים שאיסור כלאי אילן הוא פעולה מאד מסויימת, של חיבור ענף של מין אחד ע"ג העץ מהמין השני; ורק בכה"ג עובר על איסור כלאי אילן. ובדעתו נראה לומר בפשיטות שהכלאה מותרת.

אך אפילו לדעת החזו"א³, הסיבה שאוסר נטיעה היא משום שבכך גורם לחיות ההרכבה. ומ"מ גם בדעתו אפשר לומר שההרכבה היא פעולה

1. מתוך התורה והארץ (הוצאת מכון התורה והארץ, כפר דרום, חוף עזה, תשנ"ז) כרך ג', עמ' 118-121.

2. ח"ו סי' כה, שכתב שנטיעת אילן מורכב לאחר שהתאחה – אין בה איסור הרכבה.

3. חזו"א כלאים, ב, סק"ט, הסובר שנטיעת אילן מורכב הרי היא בכלל "שדך לא תזרע" והוי כלאים מן התורה.

מאד מסויימת של חיבור רוכב לכנה. ואמנם החזו"א⁴ כתב שהרכבת עין אסורה, וכתב שם שאין חילוק בהרכבה בין מרכיב גוף למרכיב שרף, אך בכה"ג, יוצא מהרכבת העין ענף; מה שאין כן בהכלאה, שהיא פעולה שונה לחלוטין, ויוצא ממנה פרי – שאני.

בכבוד רב ובברכת התורה והארץ
יואל פרידמן

תשובה

ב"ה, ד' שבט תשנ"ג, פעה"ק ירושת"ו.

לכבוד הרב יואל פרידמן הי"ו
מכון התורה והארץ
נוה הדקלים

שו"ב

קיבלתי מכתבך, ...

ב. בנוגע להכלאה – נראה שזה אינו בכלל האיסור. כיון שהכלאה נעשית בפרחים, והשינוי שיכול להופיע הוא לא באילן עצמו – לא מצאנו איסור הרכבה אלא בדומה ובהיקש מהרבעה, כמבואר במקורות, וזהו רק כשעושה החיבור בגוף העץ. ע"כ גם לפי מה שהעלינו סברא לדון שעיקר איסור ההרכבה הוא דווקא מצד שע"ז נעשית ההאבקה שמולידה (או יכולה להוליד) מינים חדשים, מ"מ אין לנו אלא מה שאסרה תורה, ובזה לא כלולה הכלאה, כן נראה לענ"ד⁵.

בברכת התורה והארץ

ש. ישראלי

מקור: אסיא סה-סו, עמ' 66-67, 1999

4. כלאים סי' ב ס"ק טז.

5. ראה לעיל עמ' 181-185.